

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Λευκωσία, 25 Απριλίου 2020

Α.Ε Πρόεδρο Κυπριακής Δημοκρατίας
Κύριο Νίκο Αναστασιάδη
Προεδρικό Μέγαρο
Λευκωσία

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε,

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι οικονομικές επιπτώσεις από την συνεχιζόμενη κρίση λόγω της πανδημίας θα είναι τεράστιες τόσο για τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους, όσο και για το ίδιο το κράτος.

Πρώτιστο μέλημα και ευθύνη όλων, παραμένει φυσικά η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των πολιτών δεδομένου ότι η αξία της ζωής δεν αποτιμάται με οποιοδήποτε κόστος.

Προς αυτή την κατεύθυνση, το ΚΕΒΕ σας συγχαίρει κύριε Πρόεδρε καθώς και τους συνεργάτες σας για την εξαιρετική μέχρι σήμερα διαχείριση του θέματος. Τα ενθαρρυντικά αποτελέσματα των τελευταίων ημερών είναι αποτέλεσμα των γρήγορων αντανakλαστικών της κυβέρνησης για υιοθέτηση των σωστών μέτρων καθώς και της συμμόρφωσης που έδειξαν γενικά οι συμπολίτες μας στα διάφορα περιοριστικά μέτρα.

Στα θέματα της οικονομίας, θεωρούμε τα εξαγγελθέντα σχέδια στήριξης ως αρκετά ικανοποιητικά, ιδιαίτερα μετά την πρόσφατη εξαγγελία για παράταση της ισχύος τους μέχρι τις 12 Ιουνίου αλλά και της απόφασής σας να επεκτείνετε την περίοδο στήριξης προς τις επιχειρήσεις και τους εργαζόμενους μέχρι τον Οκτώβριο του 2020.

Είναι αυτονόητο ότι την περίοδο αυτή, σχεδόν όλες ανεξάριετα οι επιχειρήσεις καταγράφουν τεράστιες ζημιές αφού ο κύκλος εργασιών τους έχει μειωθεί σημαντικά. Την ίδια στιγμή, αναγνωρίζουμε ότι και τα οικονομικά του κράτους δέχονται μια τεράστια πίεση, ενώ είναι πλέον δεδομένο ότι θα υπάρξει απότομη αύξηση του δημοσίου χρέους.

Ευθύνη όλων πρέπει να είναι η σωστή και συντεταγμένη διαχείριση του θέματος με στόχο:

- (α) τη στήριξη των επιχειρήσεων και την διασφάλιση των θέσεων εργασίας
- (β) την παραχώρηση των όποιων επιδομάτων με προσοχή, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τις οικονομικές δυνατότητες και αντοχές του κράτους
- (γ) τη σταδιακή επαναλειτουργία διαφόρων επιχειρήσεων/κλάδων, δεδομένου ότι διασφαλίζεται η τήρηση των κανόνων υγιεινής για προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων
- (δ) τη διασφάλιση ύπαρξης των αναγκαίων οικονομικών πόρων για στήριξη των παραγωγικών δυνάμεων και στη φάση επανεκκίνησης της οικονομίας.

Βασική προϋπόθεση για την επιστροφή σε συνθήκες κανονικής λειτουργίας αποτελεί η επαναλειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας και όλων των υπηρεσιών που προσφέρει ο ευρύτερος δημόσιος τομέας. Δεν μπορεί να υπάρξει επανεκκίνηση της οικονομίας και εύρυθμη λειτουργία των επιχειρήσεων αν δεν διασφαλίσουμε ότι όλες οι κρατικές υπηρεσίες θα λειτουργούν πλήρως, έστω και με εξ' αποστάσεως εργασία των υπαλλήλων τους όπου αυτό είναι εφικτό, προκειμένου να εξυπηρετούνται οι επιχειρήσεις και οι πολίτες στις διάφορες συναλλαγές τους με το κράτος.

Δεδομένου ότι έχουμε να αντιμετωπίσουμε μια παγκόσμια κρίση, όπου όλες οι χώρες αντιμετωπίζουν παρόμοια προβλήματα, το ΚΕΒΕ εισηγείται όπως οι ενέργειες μας στραφούν προς τις εξής κατευθύνσεις:

- (α) Στην τόνωση της ζήτησης για αύξηση της ντόπιας κατανάλωσης και ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων καθιστώντας τις ικανές να πληρώνουν το προσωπικό τους, μειώνοντας σταδιακά την εξάρτηση τους από το κράτος
- (β) Στην άμεση έναρξη υλοποίησης των έτοιμων κυβερνητικών έργων για τόνωση της οικονομίας, επισπεύδοντας ταυτόχρονα όσα είναι ώριμα να υλοποιηθούν
- (γ) Στην παραχώρηση κινήτρων για προσέλκυση κεφαλαίων/επενδύσεων που θα ενισχύσουν τα ταμεία του κράτους, δημιουργώντας παράλληλα αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας
- (δ) Στην περαιτέρω ενίσχυση και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Κύπρου στους τομείς των διεθνών δραστηριοτήτων
- (ε) Στη στήριξη της εγχώριας Βιομηχανίας, ιδιαίτερα των εξαγωγών κυπριακών προϊόντων
- (στ) Στη σταδιακή λήψη μέτρων για ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να συνδέονται με την πορεία ανάκαμψης της οικονομίας και τις οικονομικές δυνατότητες των επιχειρήσεων και των πολιτών.

Επιπλέον Κύριε Πρόεδρε θεωρούμε υψίστης σημασίας την άμεση και έντονη προβολή της άριστης διαχείρισης της πανδημίας από την Κυπριακή Δημοκρατία και την προβολή των εξαιρετικά ικανοποιητικών αποτελεσμάτων που είχαμε ως το πρώτο μέτρο δημιουργίας διεθνώς θετικής εικόνας για την Κύπρο (επιστολή μας ημερ.22 Απριλίου 2020).

Θα πρέπει να επισημανθεί κύριε πρόεδρε ότι σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 19 Μαρτίου 2020, με τίτλο «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης του Covid-19», αναφέρεται ότι, «Λαμβανομένου υπόψη ότι η έξαρση του Covid-19 πλήττει όλα τα κράτη μέλη και ότι τα μέτρα ανάσχεσης που έλαβαν τα κράτη μέλη επηρεάζουν τις επιχειρήσεις, η Επιτροπή **θεωρεί ότι η κρατική ενίσχυση είναι δικαιολογημένη και ότι μπορεί να κριθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά** βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, για περιορισμένο χρονικό διάστημα, με σκοπό να αντιμετωπιστεί η έλλειψη ρευστότητας που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις και να διασφαλιστεί ότι οι διαταραχές που προκαλούνται από την έξαρση της νόσου COVID-19 δεν υπονομεύουν τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ.»

Θα πρέπει λοιπόν να αξιοποιήσουμε στο μέγιστο δυνατό βαθμό αυτή την ευκαιρία και να στηρίξουμε με κάθε νόμιμο τρόπο τις επιχειρήσεις μας παρέχοντας τους κάθε μορφή οικονομικής ή άλλης στήριξης που δεν θα επιτρέπετο υπό κανονικές συνθήκες λόγω κρατικών ενισχύσεων. Αυτό θα κάνουν όλα τα άλλα κράτη για να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και την επιβίωση των δικών τους επιχειρήσεων και δεν θα πρέπει η Κύπρος να αδικήσει τις δικές της επιχειρήσεις στερώνοντας τους αυτή τη μοναδική ευκαιρία για ενισχυμένη στήριξη.

Για την επίτευξη των πιο πάνω, χρειάζεται να ληφθούν μέτρα προς δύο κατευθύνσεις:

1. Μέτρα οριζόντιου χαρακτήρα, που αφορούν όλο το φάσμα της οικονομίας, ανεξαρτήτως τομέα οικονομικής δραστηριότητας, κυρίως δημοσιονομικού και νομισματικού χαρακτήρα και
2. Μέτρα τομεακού χαρακτήρα

1. ΜΕΤΡΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

(α) Διαφύλαξη της Διεθνούς Αξιοπιστίας της Χώρας.

Ως πρώτιστο θέμα το ΚΕΒΕ θεωρεί την ανάγκη να διατηρηθεί με κάθε τρόπο η αξιοπιστία της χώρας στο διεθνή χώρο, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από τις αξιολογήσεις των διεθνών οίκων. Τυχόν υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας θα προκαλέσει αλυσιδωτές επιπτώσεις όχι μόνο στο ίδιο

το κράτος αλλά και στις ίδιες τις επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με το εξωτερικό.

Οι πιο άμεσες συνέπειες μιας τέτοιας εξέλιξης θα είναι η δυσκολία πρόσβασης του κράτους στις διεθνείς αγορές αλλά και η απροθυμία των ξένων προμηθευτών να συνεχίσουν την παραχώρηση πιστωτικών διευκολύνσεων στους κύπριους συνεργάτες τους, γεγονός που θα τους προκαλέσει αυξημένες ανάγκες ρευστότητας από το εγχώριο τραπεζικό σύστημα. Ήδη άρχισαν να καταγράφονται τέτοιες πρακτικές από ξένους προμηθευτές οι οποίοι απαιτούν προπληρωμή των προϊόντων πριν την αποστολή τους.

(β) Μέτρα ενίσχυσης των Δημόσιων οικονομικών

Είναι απόλυτα κατανοητό ότι ως αποτέλεσμα της πανδημίας θα υπάρξει κατακόρυφη αύξηση των χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους και αύξηση του δημοσίου χρέους. Η κάλυψη αυτών των αναγκών ωστόσο, θα πρέπει να γίνει σταδιακά μέσα από μια καλά σχεδιασμένη προσέγγιση η οποία θα πρέπει να χωριστεί σε δύο φάσεις. Η πρώτη πρέπει να περιλαμβάνει κάποια μέτρα που θα εξασφαλίσουν άμεση ρευστότητα στο Κράτος ενώ η δεύτερη φάση θα μπορεί να εφαρμοστεί μεσομακροπρόθεσμα όταν η κατάσταση της οικονομίας θα επιτρέπει την άντληση αυξημένων εσόδων για το κράτος μέσω νέων ρυθμίσεων που θα συμφωνηθούν.

Με στόχο την άμεση αύξηση των εσόδων του κράτους σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, το ΚΕΒΕ εισηγείται τα πιο κάτω:

- α. Να εξεταστεί το ενδεχόμενο μιας **νέας Φορολογικής Αμνηστίας** στα πρότυπα αυτής που έγινε στο παρελθόν.
- β. Να εφαρμοστεί ένα σχέδιο **Πολοδομικής Αμνηστίας**, το οποίο θα επιτρέπει την νομιμοποίηση υφιστάμενων πολυοδομικών ανωμαλιών και την έκδοση των αναγκαίων τελικών εγκρίσεων, νοουμένου ότι διασφαλίζονται οι αναγκαίες απαιτήσεις ασφάλειας των επηρεαζόμενων αναπτύξεων.
- γ. Να δοθεί η δυνατότητα σε όσους επιθυμούν να προπληρώσουν μέρος ή το σύνολο των φορολογικών τους υποχρεώσεων προς το κράτος άμεσα για το επόμενο έτος, με έκπτωση 20%. Η ρύθμιση αυτή θα μπορεί να ισχύει και για τα επόμενα 3 χρόνια με σταδιακή μείωση του ποσοστού της έκπτωσης. Παρόμοιο μέτρο έχει εφαρμοστεί και σε άλλες χώρες.

(γ) Εξασφάλιση της αναγκαίας Ρευστότητας προς τις επιχειρήσεις

Αναμφίβολα η ρευστότητα όλων ανεξαιρέτα των επιχειρήσεων αποτελεί το πιο πιεστικό πρόβλημα που θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε τα επόμενα χρόνια.

Η κάθετα μειωμένη οικονομική δραστηριότητα (εγχώριες πωλήσεις, εξαγωγές), τη στιγμή που οι υπόλοιπες υποχρεώσεις των επιχειρήσεων συνεχίζουν να υφίστανται, καθιστούν την ανάγκη παραχώρησης έκτακτης ρευστότητας προς τις επιχειρήσεις, άμεση προτεραιότητα. Ο μόνος ενδεδειγμένος τρόπος να

διαχειριστούμε αυτό το πρόβλημα είναι μέσω του τραπεζικού συστήματος, που διαθέτει την απαραίτητη τεχνογνωσία, πληροφόρηση και μηχανισμούς παρακολούθησης για να διοχετεύσει αυτή τη ρευστότητα προς τις συνεπείς και βιώσιμες επιχειρήσεις. Συναφώς πρέπει να προωθηθεί άμεσα προς ψήφιση η νομοθεσία για χρήση Κυβερνητικών εγγυήσεων για χορηγία δανεισμού /ρευστότητας από τραπεζικούς οργανισμούς προς επιχειρήσεις που το χρειάζονται, με τρόπο που να μην θέτει τις τράπεζες μας σε περαιτέρω κινδύνους από αυτούς που ήδη έχουν όσον αφορά μη εξυπηρετούμενα δάνεια και ανάγκες κεφαλαιοποίησης. Μια ενδεχόμενη αύξηση του ποσοστού της κρατικής εγγύησης θα λειτουργήσει ως κίνητρο στις τράπεζες για ευκολότερη και αυξημένη παραχώρηση δανείων προς τις επιχειρήσεις.

Οι τράπεζες πρέπει από την πλευρά τους να επιδεικνύουν την αναγκαία υπό τις περιστάσεις ευελιξία και να μην δημιουργούν αχρείαστες καθυστερήσεις στην παραχώρηση δανειακών ή άλλων πιστωτικών διευκολύνσεων αφού η ταχύτητα με την οποία θα παραχωρούνται οι πιστωτικές διευκολύνσεις είναι καίριας σημασίας για τις επιχειρήσεις. Αυτό βέβαια δεν θα πρέπει να γίνει εις βάρος της δέουσας επιμέλειας που πρέπει να ασκούν για να μην δημιουργηθούν επιπρόσθετα προβλήματα στον τραπεζικό τομέα.

Θέση του ΚΕΒΕ είναι ότι σκοπός παραχώρησης των νέων δανείων θα πρέπει να είναι η κάλυψη των αναγκών ρευστότητας, κεφαλαίου κίνησης και επενδύσεων. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι η πρόσθετη αυτή ρευστότητα θα διοχετευθεί σε παραγωγικές διεργασίες, δημιουργώντας άμεσες θετικές επιπτώσεις στη πραγματική οικονομία.

Σκοπός του μέτρου αυτού πρέπει να είναι αυστηρά η αύξηση της ρευστότητας των επιχειρήσεων και όχι η δημιουργία ενός ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ, με τις τραυματικές εμπειρίες του παρελθόντος. Μιλούμε αποκλειστικά για δάνεια όχι για χορηγίες και νοείται ότι δάνεια μπορούν να παίρνουν οι βιώσιμες επιχειρήσεις που θα έχουν και τον τρόπο να τα αποπληρώσουν.

Παράλληλα οι Τράπεζες να διοχετεύσουν επιπρόσθετη ρευστότητα (νέα δάνεια) στην αγορά μέσω των δικών τους επιπρόσθετων αποθεμάτων και να προβαίνουν όπου ενδείκνυται σε βιώσιμες αναδιαρθρώσεις υφιστάμενων δανειακών συμβάσεων, αξιοποιώντας και τις πρόσφατες ευνοϊκές ρυθμίσεις της ECB.

(δ) Επέκταση σχεδίου κρατικών εγγυήσεων

Το σχέδιο κρατικών εγγυήσεων από το κράτος προς τράπεζες για την παραχώρηση δανείων να περιλαμβάνει και εγγυήσεις που πρέπει να δοθούν για προσφορές αλλά και για ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (στην περίπτωση που το κράτος αδυνατεί να παρέχει απευθείας αυτή την ασφάλιση) . Ήδη η ΕΕ έχει εγκρίνει το εργαλείο **Short-term export credit insurance**.

(ε) Μέτρα Δημοσιονομικής Πολιτικής

(i) Φορολογικές ελαφρύνσεις προς τις επιχειρήσεις όπως:

- Επιμήκυνση της περιόδου μεταφοράς ζημιών από πέντε σε δέκα χρόνια αφού πολλές επιχειρήσεις θα υποστούν μεγάλες ζημιές και θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο για την απόσβεση τους. Για νεοφυείς επιχειρήσεις η επιμήκυνση θα μπορούσε να αφορά περίοδο 15 ετών
- Επαναφορά του μέτρου της επιταχυνόμενης απόσβεσης για ενθάρρυνση των επενδύσεων
- Αναστολή της λογιζόμενης διανομής μερίσματος για μερικά χρόνια κατόπιν μελέτης έτσι που να υποβοηθηθεί/ενθαρρυνθεί τόσο η ρευστότητα των επιχειρήσεων όσο και η επενδυτική δραστηριότητα. Να δοθεί το δικαίωμα σε ιδιωτικές εταιρείες που δεν θα αποδώσουν μερίσματα στους μετόχους τους, να μην καταβάλουν τη φορολογία επί του 70% των κερδών των δύο προηγούμενων ετών 2018 και 2019, υπό τον όρο ότι τα χρήματα αυτά θα επανεπενδυθούν είτε στην ίδια ή σε άλλες επιχειρήσεις.
- Μείωση διαφόρων φορολογιών για όσο διάστημα διαρκεί η κρίση
- Κατάργηση της Έκτακτης Αμυντικής Εισφοράς για τα ενοίκια. Το ενοίκιο είναι το μόνο εισόδημα που φορολογείται με δύο ξεχωριστές φορολογίες. Η κατάργηση θα βοηθήσει την κατανάλωση και θα οδηγήσει στην απλοποίηση και τη μείωση της πραγματικά αχρείαστης γραφειοκρατίας
- Μείωση ή ακόμα και κατάργηση της φορολογίας κεφαλαιουχικών κερδών για κάποια χρονική περίοδο, π.χ. τρία χρόνια, για όσους προχωρήσουν σε αγορά ακινήτων μέχρι το τέλος του 2021 . Το όφελος αφορά τον αγοραστή, ενώ μέσω αυτής της ρύθμισης θα βοηθηθούν οι αγοραπωλησίες ακινήτων και ενδεχομένως η αύξηση της ρευστότητας για αριθμό επιχειρήσεων
- Επιτάχυνση πληρωμών του κράτους προς τις επιχειρήσεις.

- Συναφές με το πιο πάνω σημείο είναι και η ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου για τις έγκαιρες πληρωμές τόσο από το δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα. Οι πληρωμές να γίνονται με τραπεζικό έμβασμα και εντός προθεσμίας 60 ημερών το αργότερο.

Τονίζεται ότι όλα τα πιο πάνω μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής πέραν από την υποβοήθηση της ρευστότητας και της κατανάλωσης θα έχουν ως αποτέλεσμα και την υποβοήθηση των άμεσων επενδύσεων τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό.

(ii) Προκειμένου να τονωθεί άμεσα η εγχώρια κατανάλωση **το ΚΕΒΕ εισηγείται τη μείωση του ΦΠΑ, για καθορισμένη χρονική περίοδο** σε επιλεγμένους τομείς της οικονομίας με υψηλή προστιθέμενη αξία και πολλαπλασιαστικά οφέλη στην οικονομία. Ως τέτοιοι αναφέρονται μεταξύ άλλων η αγορά / ανέγερση ιδιόκτητης κατοικίας/διαμερίσματος, γραφείων και οι περιπτώσεις αγοράς ακινήτων πέραν της πρώτης κατοικίας, η διαμονή σε ξενοδοχεία και όλο το φάσμα των τουριστικών δραστηριοτήτων για ενθάρρυνση και στήριξη του τουρισμού.

(στ) Επίσπευση των διαδικασιών Ψηφιοποίησης του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να χαθεί η κεκτημένη ταχύτητα που (εξ' ανάγκης) αποκτήθηκε σε σχέση με την ψηφιακή μεταμόρφωση της χώρας και την αυξημένη χρήση της τεχνολογίας σε όλους τους τομείς. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους (πχ Έφορος Εταιρειών, Πολεοδομία, Κτηματολόγιο, Δικαστήρια και άλλα) επιβάλλεται να προχωρήσει άμεσα, με τον θεαματικό τρόπο που είδαμε τις προηγούμενες εβδομάδες. Αυτό θα μας επιτρέψει να αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις των καιρών, να μειώσουμε τον υπερμεγέθη δημόσιο τομέα και τη γραφειοκρατία ενώ παράλληλα να αυξήσουμε την παραγωγικότητα μας. Συναφώς θα πρέπει να προωθηθούν οι αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις **τώρα** για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε απρόσκοπτα.

Εξ' ίσου σημαντική είναι η υιοθέτηση των ηλεκτρονικών υπογραφών και γενικότερα των υπηρεσιών εμπιστοσύνης (ηλεκτρονικές σφραγίδες, ηλεκτρονικές χρονοσφραγίδες, ηλεκτρονικά έγγραφα και ηλεκτρονική υπηρεσία συστημένης παράδοσης). Επί της ουσίας, οι ηλεκτρονικές υπογραφές, οι οποίες αντικαθιστούν την ιδιόχειρη υπογραφή, θα ανοίξουν το δρόμο για τη διεκπεραίωση ασφαλών ηλεκτρονικών συναλλαγών, οι οποίες μέχρι τώρα απαιτούσαν τόσο τη χειρόγραφη υπογραφή των ατόμων όσο και τη φυσική τους παρουσία, όπως επίσης θα μειώσουν σημαντικά το χρόνο, τα επίπεδα γραφειοκρατίας και το διοικητικό κόστος που συνεπάγεται με τη διατήρηση της υφιστάμενης πρακτικής.

Για επίτευξη των πιο πάνω, θα πρέπει το κράτος να διαθέσει άμεσα σημαντικούς πόρους μέσω του σχετικού Υφυπουργείου, στηρίζοντας έτσι έμμεσα και τον ιδιωτικό τομέα ο οποίος θα κληθεί να υλοποιήσει σημαντικό μέρος αυτής της εθνικής επένδυσης.

(η) Άμεση προώθηση έργων υποδομής από το κράτος.

Σε περιόδους όπου ο ιδιωτικός τομέας αδυνατεί να λειτουργήσει ως η κινητήρια δύναμη ανάπτυξης, τον ρόλο αυτό θα πρέπει να τον αναλάβει το κράτος. Η άμεση έναρξη υλοποίησης όσων κυβερνητικών και δημοτικών έργων είναι έτοιμα να ξεκινήσουν θα αποτελέσει την κινητήρια δύναμη για τόνωση της οικονομίας. Ταυτόχρονα θα πρέπει να επισπευθούν οι διαδικασίες ολοκλήρωσης και προσφοροδότησης όσων άλλων έργων είναι ώριμα να υλοποιηθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Όπου είναι εφικτό να προωθηθεί ενεργά και η μέθοδος του BOT αφού αυτό θα συμβάλει στη μείωση των σχετικών δημοσίων δαπανών. Για την επίτευξη του πιο πάνω στόχου, θα πρέπει να αναθεωρηθούν οι διαδικασίες που αφορούν τις ενστάσεις στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών, με ψηλό τέλος προσφυγής και σύντμηση του χρόνου μεταξύ των διαφόρων σταδίων, έτσι που να μην υπάρχουν καθυστερήσεις που θα επιφέρουν σοβαρό πλήγμα στην όλη προσπάθεια.

(θ) Κίνητρα προσέλκυσης Καινοτόμων Επενδύσεων

Παραχώρηση κινήτρων για προσέλκυση καινοτόμων επενδύσεων τα οποία θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν και το κίνητρο της πολιτογράφησης για τους συγκεκριμένους επενδυτές από το εξωτερικό για περαιτέρω στήριξη των υποσχόμενων νεοφυών επιχειρήσεων ιδιαίτερα όσον αφορά τις ανάγκες χρηματοδότησης τους. Η παραχώρηση τέτοιων κινήτρων να οδηγεί και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

(ι) Επίσπευση Σχεδίου Πολιτογραφήσεων

Επίσπευση χωρίς τυμπανοκρουσίες της εξέτασης των αιτήσεων για πολιτογραφήσεις σύμφωνα πάντα με τα συμφωνημένα νέα κριτήρια προς αποφυγή άλλων προβλημάτων φήμης της Κύπρου που είχαμε πρόσφατα.

(κ) Ιδιωτικοποιήσεις

Προτείνεται επίσης όπως όταν αρχίσει να ανακάμπτει η οικονομία να ξαναδούμε το θέμα των ιδιωτικοποιήσεων, πχ Χρηματιστήριο, σύμφωνα με τις εισηγήσεις διεθνών οργανισμών όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα. Οι ιδιωτικοποιήσεις πέραν του γενικότερου οφέλους για την οικονομία θα αποβούν ιδιαίτερα χρήσιμες όσον αφορά την άντληση κεφαλαίων για αποπληρωμή των δανείων που θα επωμισθεί το κράτος για αντιμετώπιση της κρίσης. Θα μπορούσαν δε να παραχωρηθούν κίνητρα για τους στρατηγικούς επενδυτές, περιλαμβανομένων και πολιτογραφήσεων.

(Λ) Επαναλειτουργία Υπηρεσιών Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα

Επιβάλλεται να επέλθει πλήρης δραστηριοποίηση Κρατικών Υπηρεσιών (Κοινωνικές Ασφαλίσεις, Έφορος Εταιρειών, Φόρος Εισοδήματος, Κτηματολόγιο, Πολεοδομία κ.α), Ημικρατικών, Δημοτικών και άλλων αρχών με διαδικασίες που θα διασφαλίζουν τη σωστή και επαγγελματική λειτουργία τους. Όπου υπάρχει ανάγκη να στελεχώνονται τα τμήματα με προσωπικό από άλλες Κρατικές Υπηρεσίες. Επιβάλλεται η δραστηριοποίηση των τμημάτων να ενταχθεί στο πλαίσιο ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με ιδιαίτερη έμφαση στην εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία τους.

2. ΜΕΤΡΑ ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Τα μέτρα για την επανεκκίνηση της οικονομίας θα πρέπει να είναι άμεσα, ειδικά για την περίοδο 2020-2021, και να αφορούν κυρίως την διαφύλαξη του παραγωγικού ιστού και της απασχόλησης, την ενίσχυση της ρευστότητας, την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και την αύξηση των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων.

Πολλές από τις πιο κάτω εισηγήσεις/μέτρα είναι επιτρεπόμενα με βάση τα Προσωρινά Μέτρα Κρατικής Ενίσχυσης (Μέτρο 3.1. Ενισχύσεις με τη **μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, επιστρεπτέων προκαταβολών ή φορολογικών πλεονεκτημάτων**) που εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 20/3/2020.

Στα **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ** που ακολουθούν παρουσιάζονται αναλυτικά οι προτάσεις μας ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε,

Οι απόψεις και εισηγήσεις που υποβάλλονται για επανεκκίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και γενικότερα της οικονομίας είναι αποτέλεσμα ευρείας διαβούλευσης του ΚΕΒΕ με τα πέντε τοπικά Επιμελητήρια και τους 145 Επαγγελματικούς Συνδέσμους που λειτουργούν κάτω από την αιγίδα του που μεταξύ τους εκπροσωπούν μαζί πάνω από 10000 επιχειρήσεις από όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας του τόπου.

Αναγνωρίζουμε ότι πολλές από αυτές θα έχουν επιπτώσεις στα δημοσιονομικά του κράτους γι' αυτό και επαφίεται σε σας να τις μελετήσετε προσεκτικά και να προχωρήσετε στην υιοθέτηση μέτρων μέσα στα πλαίσια των οικονομικών δυνατοτήτων της Κυβέρνησης. Το ΚΕΒΕ παραθέτει ένα ολοκληρωμένο κράμα

εισηγήσεων από όλους τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας για να έχετε μια σφαιρική εικόνα που να διευκολύνει τις αποφάσεις σας.

Το ΚΕΒΕ παραμένει στη διάθεση σας για περαιτέρω συζητήσεις και λεπτομερή επεξεργασία των μέτρων που θα υιοθετηθούν.

Σας ευχαριστούμε για την ευκαιρία που μας έχετε δώσει να υποβάλουμε τις απόψεις μας βέβαια πως αυτές θα ληφθούν σοβαρά υπόψη. Παραμένουμε πάντοτε στη διάθεση σας, πρόθυμοι να συνεχίσουμε να συμβάλλουμε εποικοδομητικά στις προσπάθειες της Κυβέρνησης για επανεκκίνηση της οικονομίας προς όφελος ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου.

Με εκτίμηση

Χριστόδουλος Αγκαστινιώτης
Πρόεδρος

Κοιν. Κύριο Κωνσταντίνο Πετρίδη, Υπουργό Οικονομικών

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

1. ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Δεδομένου ότι αρκετοί τομείς της οικονομίας θα αργήσουν πολύ να επανακάμψουν (και ιδιαίτερα ο τουρισμός) καλείται η βιομηχανία να δώσει την απαραίτητη στήριξη στην ανάπτυξη, τόσο όσον αφορά την εσωτερική αγορά όσο και στις εξαγωγές. Η βιομηχανία καθώς συμβάλλει στην παραγωγή εθνικού πλούτου **με συνεισφορά 7,8% στο ΑΕΠ το 2018**, υποστηρίζει την ανάπτυξη και πάρα πολλούς άλλους κλάδους της οικονομίας (γεωργία, κατασκευές, τουρισμός κλπ). Πρόσθετα, η μεταποιητική βιομηχανία εξακολουθεί να απασχολεί κοντά στις **30 χιλιάδες εργαζομένους** ενώ οι εγχώριες εξαγωγές το 2019 ήταν περίπου **900 εκ ευρώ** (εξαιρουμένων των καυσίμων/πετρελαϊκών προϊόντων).

1.1 Μείωση Λειτουργικών Εξόδων

(i) Ηλεκτρική Ενέργεια

Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης στην οποία βρισκόμαστε, με τις επιχειρήσεις να έχουν αναστείλει πλήρως τις λειτουργίες τους και χωρίς έσοδα, επιβάλλει τη μείωση του τρίτου σημαντικότερου ανελαστικού εξόδου λειτουργίας των βιομηχανιών που είναι η ηλεκτρική ενέργεια.

Θα πρέπει η ΡΑΕΚ να εκτιμήσει ότι εάν δεν επαναλειτουργήσουν οι βιομηχανίες που είναι και οι μεγαλύτεροι πελάτες της ΑΗΚ, και οδηγηθούν σε κλείσιμο ή συρρίκνωση, τότε θα απειλείται και η βιωσιμότητα της ΑΗΚ.

Γι' αυτό θα πρέπει η ΡΑΕΚ, σε αυτές τις πρωτόγνωρες συνθήκες έκτακτης ανάγκης, να:

- δώσει **σημαντικές εκπώσεις** στο ηλεκτρικό ρεύμα για τις βιομηχανίες/επιχειρήσεις για 8 τουλάχιστον μήνες (Μάιο – Δεκέμβριο 2020). **Αυτή την περίοδο οι πλείστες επιχειρήσεις είναι κλειστές ή υπολειτουργούν** και δεν έχουν ούτε συμβολικό εισόδημα όπως και οι εργαζόμενοι.
- θα πρέπει για τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος από Απρίλιο μέχρι Δεκέμβριο 2020, να δοθούν και **διευκολύνσεις πληρωμής** που να επεκτείνονται και το 2021.

Πέραν των πιο πάνω θα πρέπει να προχωρήσουμε με επίσπευση της έλευσης του φυσικού αερίου (με την υφιστάμενη μέθοδο της ενδιάμεσης λύσης), καθώς θα έχει θετικές επιπτώσεις στο ανθρακικό μας αποτύπωμα (μείωση του κόστους αγοράς δικαιωμάτων ρύπων) αλλά και στη μείωση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας.

(ii) Αναστολή Ενοικίων σε Βιομηχανικές Περιοχές και Ζώνες

Το ιδανικό θα ήταν η μείωση των ενοικίων τόσο στις κυβερνητικές βιομηχανικές περιοχές όσο και σε κρατικά τεμάχια σε βιομηχανικές ζώνες. Στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό, τότε ως ένα ελάχιστο μέτρο έχουμε ήδη προτείνει την αναστολή της καταβολής των ενοικίων για το έτος 2020 για κρατικά βιομηχανικά τεμάχια σε Βιομηχανικές Περιοχές και Ζώνες. Δηλαδή, όλα τα μισθώματα που θα πρέπει να πληρωθούν προς το κράτος, είτε προς το Υπουργείο Εσωτερικών είτε προς το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας από την 1^η Απριλίου 2020 και μετά, να ανασταλούν και να γίνουν οι πληρωμές τους το 2021. Παράλληλα σε αυτή την περίοδο να μην επιβληθούν τόκοι επί των ενοίκων που έχουν ανασταλεί και φυσικά να μην επιβληθούν οποιοσδήποτε αυξήσεις στα ενοίκια.

Ήδη το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας έκανε δεκτό το αίτημα του ΚΕΒΕ για αναστολή των ενοικίων στις Βιομηχανικές Περιοχές και αναμένουμε ότι παρόμοια διευθέτηση θα γίνει και για τις Βιομηχανικές Ζώνες από το Υπουργείο Εσωτερικών.

Θα πρέπει όμως η πολιτεία να δει πιο ριζοσπαστικά το θέμα και να προβεί σε σχετική μείωση στα κρατικά ενοίκια τουλάχιστον κατά το ένα τρίτο για το 2020, δηλαδή για όσους μήνες διαρκούν τα περιοριστικά μέτρα και είναι κλειστές ή υπολειτουργούν οι βιομηχανίες.

(iii) Ενοίκια κρατικής γης και χρεώσεις των προνομίων λατομείων.

Παρόμοιες ρυθμίσεις με τις πιο πάνω θα πρέπει να γίνουν με τα ενοίκια κρατικής γης και τις χρεώσεις των προνομίων λατομείων.

(iv) Μείωση στο κόστος Αποχετευτικών τελών

Τα αποχετευτικά τέλη αποτελούν ένα σημαντικό κόστος για τις Βιομηχανίες. Εισηγούμαστε όπως στις χρεώσεις των αποχετευτικών τελών των υποστατικών να υπάρξει **μείωση κατά 33%** που να αναλογεί στους μήνες που θα είναι κλειστά τα υποστατικά ή θα υπολειτουργούν (Μάρτιο, Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο 2020) .

Παρόμοιες ρυθμίσεις μπορούν να υπάρξουν και για άλλες φορολογίες (δημοτικές, σκύβαλα κλπ).

(v) ΦΠΑ κατά την εισαγωγή πρώτων υλών από Τρίτες Χώρες

Να συνεχιστεί για όσο χρονικό διάστημα το επιτρέπουν οι κανονισμοί της ΕΕ η δυνατότητα μη καταβολής του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας στις εισαγωγές πρώτων υλών για τη βιομηχανία, από Τρίτες Χώρες.

(vi) Κόστος λιμανιών

Προτείνουμε όπως **το κράτος αποποιηθεί σημαντικό μέρος των εσόδων** που λαμβάνει από τους διαχειριστές των λιμανιών προκειμένου να συμβάλει στη μείωση του κόστους **εξαγωγής προϊόντων και εισαγωγής** πρώτων υλών, ενισχύοντας για μιά μεταβατική περίοδο την ανταγωνιστικότητα των κυπριακών εξαγωγών ώστε να κερδίσουν νέες αγορές.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να γίνουν διαβουλεύσεις με την εταιρεία Eurogate με σκοπό την

- Αύξηση στις δωρεάν μέρες αποθήκευσης εμπορευματοκιβωτίων.
- Μείωση των αποθηκευτικών τελών.
- Παραχώρηση από την Αρχή Λιμένων Κύπρου, επιπρόσθετου αποθηκευτικού (παραπλήσιου) χώρου τοποθέτησης εμπορευματοκιβωτίων.
- Μείωση στις λιμενικές ταρίφες οριζόντια.
- Αναστολή πληρωμών στις λιμενικές ταρίφες στα χαμηλής αξίας εμπορεύματα προς εξαγωγή.

Το μεταφορικό κόστος είναι αυτό που στις πλείστες των περιπτώσεων είναι αποτρεπτικός παράγοντας για την εξαγωγή (αποτελεί περίπου το 80% της συνολικής χρέωσης της μεταφοράς) αφού αυξάνει σημαντικά το τελικό κόστος των κυπριακών προϊόντων με αποτέλεσμα να βρίσκεται η βιομηχανία εκτός ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου προτείνεται όπως το κράτος επιδοτήσει τις εξαγωγικές προσπάθειες με ένα γενικό ποσοστό που θα καλύψει τουλάχιστον ένα μέρος των πιο πάνω εξόδων και θα καταστήσει ανταγωνιστικότερα τα κυπριακά προϊόντα.

1.2 Αναπτυξιακά Μέτρα

(i) Στήριξη Εξωστρέφειας/Εξαγωγών των Βιομηχανιών

Απαιτείται επιθετική προώθηση των εξαγωγών ώστε να μπορέσουν να αντισταθμιστούν οι απώλειες από την αργή επαναφορά της Κυπριακής οικονομίας σε κανονικούς ρυθμούς. Θεωρούμε ότι το αμέσως επόμενο διάστημα δεν θα υπάρχουν σημαντικές αεροπορικές μετακινήσεις για συμμετοχές σε εμπορικές εκθέσεις γι' αυτό απαιτούνται άλλες προσεγγίσεις.

Εισηγούμαστε την προώθηση σχεδίων άμεσης υλοποίησης, χωρίς ιδιαίτερες διαδικασίες, καθώς είμαστε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης που να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- **Ηλεκτρονική Διαφήμιση σε ξένες αγορές** (να καλύπτει τόσο ηλεκτρονικό όσο και έντυπο υλικό μεταφρασμένο όχι μόνο στα αγγλικά αλλά και στην γλώσσα της χώρας εξαγωγής). Το κόστος να καλύπτει και τη μετάφραση του κόστους συσκευασίας των προϊόντων.
- Κάλυψη εξόδων απασχόλησης προσωπικού για εξαγωγές (πχ export manager).
- Κάλυψη εξόδων για την απασχόληση ξενόγλωσσου προσωπικού που θα βοηθήσει για το Σημείο 1 πιο πάνω.
- Αγορά εξοπλισμού και λογισμικών για πιο αποτελεσματικό ηλεκτρονικό εμπόριο μέσα από ιστοσελίδες, στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

Για εταιρείες που **ήδη εξάγουν** και επιθυμούν να ενισχύσουν την παρουσία τους στις υφιστάμενες αγορές στο εξωτερικό, να επανακτήσουν αγορές που έχασαν ή να αναπτυχθούν σε νέες αγορές τότε να γίνεται **μια ποσοστιαία επιδότηση επί των εξαγωγών του 2019** (πχ 3-5% επί των εξαγωγών με οροφή της επιδότησης στις 60.000 ευρώ/έτος). Το σχέδιο να ισχύει για το 2020 και 2021.

Για **εταιρείες που πρώτη φορά** θα ασχοληθούν με εξαγωγές τότε θα καλύπτεται ποσοστό μέχρι και 20% σε σχέση με τα πιο πάνω έξοδα πάνω σε τιμολόγια που θα προσκομίστούν μέχρι το τέλος του κάθε έτους (2020 και 2021) με ανώτατο ποσό τις 30.000 ευρώ/έτος .

Παράλληλα, θα πρέπει να ενισχυθούν οι επιχειρήσεις για να συμμετάσχουν στις εναπομείνουσες εκθέσεις που έχουν αναβληθεί και πιθανόν να πραγματοποιηθούν μετά το καλοκαίρι καλώς εχόντων των πραγμάτων. Θα πρέπει να είναι πιο ουσιαστική η στήριξη των βιομηχανιών/επιχειρήσεων για να συμμετάσχουν σε αυτές με κίνητρα που να ενισχύουν την ποιοτική συμμετοχή.

(ii) Άμεση επαναπροκήρυξη και γρήγορη εξέταση των Σχεδίων του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος όπως:

- Σχέδιο Χορηγιών για Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ του Μεταποιητικού Τομέα και άλλων στοχευμένων Οικονομικών Δραστηριοτήτων

Το Σχέδιο μπορεί και πρέπει να προκηρυχτεί άμεσα με γρήγορες διαδικασίες αξιολόγησης των προτάσεων που θα κατατεθούν με σκοπό να δοθεί άμεσα ρευστότητα στις επιχειρήσεις που τους επιτρέπουν οι συνθήκες και επιθυμούν να

επενδύσουν σε αναβάθμιση τεχνολογικού εξοπλισμού και μηχανημάτων. Οι πόροι να είναι εθνικοί και να εξασφαλιστούν από εξοικονομήσεις που έχουν ήδη δημιουργηθεί από τη μη υλοποίηση άλλων προγραμμάτων.

Επιπρόσθετα πρέπει να ξεκινήσει ο προγραμματισμός για εξαγγελία και των πιο κάτω Σχεδίων:

- Σχέδιο για την Ψηφιακή Αναβάθμιση 'Digital Transformation' των επιχειρήσεων.
- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2021-27– Τομέας Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων
- Σχέδιο Ενίσχυσης της Νεανικής και Γυναικείας Επιχειρηματικότητας.
- Σχέδιο για τη δημιουργία συστάδων επιχειρήσεων.

Τα Σχέδια αυτά αναμένεται ότι θα προκηρυχθούν προς το τέλος του 2021. Η επίσπευση τους θα δώσει τη δυνατότητα στις βιομηχανίες που επιθυμούν να προβούν σε αναβαθμίσεις και επενδύσεις άμεσα αφού το κράτος μπορεί να καλύψει μέχρι και 40% των επιλέξιμων δαπανών.

Επιπρόσθετα, βάσει και τις μέχρι σήμερα εμπειρίας μας το μεγαλύτερο πρόβλημα όλων αυτών των σχεδίων ήταν η τεράστια καθυστέρηση στην εξέταση αυτών των αιτήσεων (έως και 700 ημέρες). Ως εκ τούτου θα μπορούσε να δοθεί προέγκριση στις επιχειρήσεις ώστε να προβούν στην επένδυση μέσω τραπεζικής δανειοδότησης ή άλλως πως και το οφειλόμενο αυτό ποσό να αποκόπτεται σταδιακά μέσα από τις φορολογικές υποχρεώσεις που θα έχει η βιομηχανία προς το κράτος.

(iii) Αερομεταφορές

Επιδότηση εξαγωγέων για την κάλυψη μέρους του αεροπορικού κόστους για τη διακίνηση εμπορευμάτων, τόσο βιομηχανικών, όσο και γεωργικών (πχ ευπαθή προϊόντα και φαρμακευτικά προϊόντα) σε χώρες όπου υπάρχουν προοπτικές εξαγωγών. Η έμφαση είναι για επιβατικά αεροσκάφη από / προς μεγάλες αγορές ή Hubs όπως του Λονδίνου, Dubai κα.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

1. ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ / ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΗΣ

2.1 Εργοτάξια και Οικοδομικές Εργασίες

Εφόσον οι λοιμωξιολογικές συνθήκες το επιτρέψουν, να επανεκκινήσουν όλες οι εργασίες στα εργοτάξια και να θεσπισθούν τα αναγκαία σχέδια ασφαλείας και να τηρούνται αυστηροί κανόνες υγιεινής (πλύσιμο, απολύμανση, αποστάσεις, τεστ κλπ) και να τηρούνται αυστηροί κανόνες υγιεινής (πλύσιμο, απολύμανση, αποστάσεις, τεστ κλπ).

2.2 Τομέας Ανάπτυξης Γης

(i) Φορολογικά & Χρηματοδοτικά Κίνητρα:

- Πρόβλεψη Στήριξης μέσω Φορολογικών Ελαφρύνσεων για όσους Ιδιοκτήτες αποδέχονται μείωση σε Επαγγελματικά Ενοίκια.
- Επέκταση Αναστολής Εξώσεων που αφορούν εκκρεμότητες της περιόδου αυτής.
- Για ακίνητα που θα αγορασθούν (με κατάθεση συμβολαίων στο Κτηματολόγιο) μέχρι 31/12/2021, κατάργηση Capital gains tax (σε περίπτωση μελλοντικής πώλησης) και μείωση VAT στο 5%
- Στήριξη από το Κράτος για δανειοδότηση των νεαρών ζευγαριών & ατόμων για την απόκτηση της πρώτης κατοικίας ή κύριας κατοικίας. Εγγύηση από το κράτος του 50% της προκαταβολής που απαιτεί η τράπεζα για αγορά ακινήτου για στέγαση. (Δηλ. αν η τράπεζα απαιτεί συνεισφορά 30 % το 15% να το εγγυάται το κράτος).

(ii) Πολεοδομικά Κίνητρα & Ρυθμίσεις:

(α) Πολεοδομικά κίνητρα

- Επέκταση ημέρας υποβολής πολεοδομικών αιτήσεων μέχρι 31/12/21 (δηλ. επέκταση υφιστάμενων κινήτρων κατά 1 έτος)
- Μόνιμη ισχύς των ΗΔΗ εκδοθέντων πολεοδομικών αδειών με πολεοδομικά κίνητρα (Τώρα υπάρχει χρονικό όριο για την αποπεράτωση του έργου)
- Να δοθούν πολεοδομικά και φορολογικά κίνητρα σε ιδιοκτήτες παλιών ή/και εγκαταλελειμμένων υποστατικών να τα κατεδαφίσουν και να ανεγείρουν νέα για εξωραϊσμό των πόλεων και των αστικών κέντρων.
- Κατάργηση χρονικού ορίου για έγκριση πολεοδομικής και οικοδομικής άδειας. (Η γρήγορη /έγκαιρη έγκριση αδειών δεν εξαρτώνται από τον αιτητή)

(β) Πολεοδομικές Ρυθμίσεις

- Κατάργηση ελάχιστων οφέλιμων εμβαδών για οικιστικές μονάδες.
- Μείωση απαιτούμενου αριθμού χώρων στάθμευσης για μεγάλες οικιστικές αναπτύξεις, ξενοδοχεία, νοσοκομεία/κλινικές, πανεπιστήμια κ.α. (Σύντομα θα ακολουθήσουν συγκεκριμένες εισηγήσεις).
- Φορολογικά και Πολεοδομικά κίνητρα που θα δοθούν για ενοικίαση

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

3. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Επιπρόσθετα με τις εισηγήσεις του Υφυπουργού Τουρισμού που περιλαμβάνονται στο Έκτακτο Πλάνο Δράσης ημερομηνίας 13/4/20 με τις οποίες συμφωνούμε απόλυτα, παραθέτουμε στη συνέχεια και τις δικές μας εισηγήσεις.

3.1 Προγραμματισμός/Συντονισμός

- (i) Με στόχο τη γρήγορη έκδοση ταξιδιωτικών οδηγιών και ανάλογων συμφωνιών με αερογραμμές εισηγούμαστε τη διεύρυνση της Υποστηρικτικής Επιτροπής Τουρισμού (του Υφυπουργείου Τουρισμού) με το Υπουργείο Εξωτερικών και Υπουργείο Μεταφορών.
- (ii) Επιβάλλεται η εκπόνηση σχεδίου για επαναδραστηριοποίηση των ξενοδοχείων από όλες τις απόψεις, όπως υγειονομική και λειτουργική προσέγγιση.

Παράλληλα παρόμοια πρωτόκολλα θα πρέπει να καθοριστούν και για άλλες υπηρεσίες όπως δήμους, αεροδρόμια κλπ.

- Επίσης σημαντική είναι η προσαρμογή της χώρας και των επιχειρήσεων στις νέες συνθήκες υγιεινής που ίσως πλέον να επιζητά ο επισκέπτης σύμφωνα με την νέα κατάσταση που θα έχει διαμορφωθεί.
 - Εισηγούμαστε την επιδότηση μελετών σε ΜμΕ για διενέργεια εξειδικευμένης μελέτης Εκτίμησης Κινδύνου σε κάθε υποστατικό λόγω COVID-19, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας –
 - Ετοιμασία Εγχειρίδιου Ασφάλειας & Υγείας και Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΠΟΥ και του ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control) από την ώρα της άφιξης στην Κύπρο μέχρι και την αναχώρησή τους.
- (iii) Για καλύτερο προγραμματισμό θα πρέπει έγκαιρα να κοινοποιηθούν σχέδια εκτάκτων δράσεων που τυχόν να έχει ετοιμάσει το Υφυπουργείο Τουρισμού (Ιούνιο- Νοέμβριο 2020), (Δεκ 2020 – Απρίλιο 2021), (Μάιο-Νοέμβριο 2021).
 - (iv) Για προσέλκυση τουριστών από τρίτες χώρες και ιδιαίτερα των short stayers, εισηγούμαστε όπως εξεταστεί η απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης βίζας.

- (v) Προσωρινή αναπροσαρμογή της Εθνικής στρατηγικής τουρισμού σύμφωνα με την διαμορφούμενη Κατάσταση
- (vi) Έμφαση και άμεσες ενέργειες για τον εξωραϊσμό των τουριστικών περιοχών και αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος. Σε μακροπρόθεσμο επίπεδο αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αναβάθμιση/εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος και εμπειρίας.
- (vii) Να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε στρατηγικές συνεργασίες /κλειδωμά συμφωνιών με αεροπορικές, Τ.Ο, Ο.Τ.Α κτλ. με στόχευση και με ενισχυμένα κίνητρα για αερογραμμές και διοργανωτές ταξιδιών.

3.2 Προβολή

- (i) Εισήγηση για άμεση δημιουργία προσωρινού branding. Με βάση τα δεδομένα και για σκοπούς ευελιξίας/ταχύτητας θα μπορούσαν να το αναλάβουν οι ΕΤΑΠ με τη Μόνιμη Επιτροπή Τουρισμού του ΚΕΒΕ – σε συντονισμό πάντοτε με το Υφ. Τουρισμού, με τη διάθεση σχετικών κονδυλίων.
- (ii) Να ολοκληρωθούν το συντομότερο δυνατό οι διαδικασίες για να αρχίσουν έγκαιρα οι προωθητικές εκστρατείες ανάκτησης «εμπιστοσύνης του προορισμού» και δημιουργία ζήτησης από τις πιο πάνω χώρες (εάν και εφόσον υπάρχει προγραμματισμός πτήσεων από τον Ιούνιο/Ιούλιο και μερική άρση των απαγορευτικών διαταγμάτων).
- (iii) Επιπρόσθετα απαιτούνται στοχευμένες διαφημιστικές εκστρατείες και άλλες προωθητικές ενέργειες (περιλαμβανομένων αναγνωρισμένων κατά χώρα δημοσιογράφων, bloggers, ΜΜΕ κλπ) με οργανωμένο πλάνο ενεργειών ανά χώρα-στόχο.
- (iv) Για διατήρηση της Κύπρου στη μνήμη των δυνητικών πελατών και προσέλκυση τουριστών προτείνεται η αναβάθμιση της διαδικτυακής προβολής / παρουσίασης του τουριστικού μας προϊόντος και εντατικοποίηση της στοχευμένης διαδικτυακής διαφήμισης.
- (v) Για σκοπούς άμεσης προσέλκυσης τουριστών και παράλληλα με τις άμεσες ενέργειες λόγω της έκτακτης κατάστασης (short run), θα πρέπει επίσης να γίνονται όλες οι διεργασίες/ενέργειες και για το μέλλον (long run). Αυτό ως μακροχρόνιο αντίκτυπο θα έχει την αύξηση ποιοτικού τουριστικού ρεύματος στην Κύπρο καθώς επίσης και την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

- (vi) Για προώθηση του χειμερινού τουρισμού καθώς επίσης και των τουριστών μακράς διάρκειας (Long stayers) προτείνεται η τοιμασία ενός εξειδικευμένου πλάνου προώθησης ενεργειών για κάθε αγορά/στόχο ξεχωριστά, με έμφαση στην αποτελεσματική διαχείριση της ασφάλειας καθώς επίσης και σε πελάτες τρίτης ηλικίας. Η εν λόγω δράση πέραν των άμεσων αποτελεσμάτων λόγω της κατάστασης σε σχέση με την προσέλκυση τουριστών θα βοηθήσει μακροπρόθεσμα και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- (vii) Για δημιουργία καλής εντύπωσης γίνεται εισήγηση να σταλεί άμεσα επιστολή από τα τουριστικά καταλύματα σε συνεργασία με το Υφυπουργείο Τουρισμού σε όλους τους επαναλαμβανόμενους πελάτες με κείμενο, το οποίο μπορεί να είναι τυποποιημένο, προσφέροντας τους ένα δώρο/α (πχ μια 10κιλών ταξιδιωτική βαλίτσα στην οποία θα έχει και διαφημιστικό σποτ, η οποία ταυτόχρονα θα είναι και διαφημιστική ενέργεια για πολλά χρόνια αφού θα χρησιμοποιείται για ταξίδια των ιδιοκτητών) για κάθε πακέτο που κλείνει πάνω των 7 ημερών σε ίσως προκαθορισμένη περίοδο, ή/και παροχή κινήτρων (έκπτωση, κουπόνια για αγορές) σε επαναλαμβανόμενους πελάτες/τουρίστες. Μακροπρόθεσμα η δράση αυτή θα βοηθήσει στη διατήρηση των επαναλαμβανόμενων τουριστών και στην απόκτηση καινούριων.
- (viii) Για προσέλκυση τουριστών από τις πιο πρόσφορες, την παρούσα περίοδο αγορές, εισηγούμαστε όπως η πρώτη και άμεση στόχευση με ενισχυμένα κίνητρα για αερογραμμές και διοργανωτές ταξιδιών, να προγραμματιστεί από τώρα για τις ακόλουθες χώρες οι οποίες βάσει των μέχρι σήμερα ενδείξεων διαφαίνεται ότι θα εξέλθουν πρώτες από την πανδημία ή θα έχουν σε πλήρη έλεγχο τα κρούσματα ή θα έχουν τα λιγότερα κρούσματα ανά 1εκ κατοίκους: Γερμανία, Ελβετία, Αυστρία, Λουξεμβούργο, Βέλγιο, Δανία, Ουκρανία, Ισραήλ, Μάλτα, Ιορδανία, Ελλάδα.

Εξειδικευμένο πλάνο προώθησης ενεργειών για κάθε αγορά/στόχο ξεχωριστά με έμφαση και στην αποτελεσματική διαχείριση της ασφάλειας καθώς και σε πελάτες τρίτης ηλικίας

Να ολοκληρωθούν το συντομότερο δυνατό οι διαδικασίες για να αρχίσουν έγκαιρα οι προωθητικές εκστρατείες ανάκτησης «εμπιστοσύνης του προορισμού» και δημιουργία ζήτησης από τις πιο πάνω χώρες (εάν και εφόσον υπάρχει προγραμματισμός πτήσεων από τον Ιούνιο/Ιούλιο και μερική άρση των

απαγορευτικών διαταγμάτων), παράλληλα με τις ενέργειες προς το Η.Β και Ρωσία.

- (ix) Με στόχο την προβολή της Κύπρου σαν προορισμός που εφαρμόζει αυστηρά πρωτόκολλα υγείας επιβάλλεται η ανάπτυξη και προβολή του τουρισμού υγείας καθώς και των ανάλογων υποδομών (νοσηλευτήρια, κέντρα αποκατάστασης κα) – επίσπευση πολεοδομικών έργων και επίσπευση ψήφισης σχετικών νομοθεσιών (πχ. κέντρων αποκατάστασης). Αναντίλεκτα σε μακροπρόθεσμο επίπεδο η ανάπτυξη μιας τέτοιας μορφής τουρισμού θα προσελκύσει ποιοτικούς τουρίστες, υψηλής εισοδηματικής τάξης απαμβλύνοντας παράλληλα το πρόβλημα της εποχικότητας.

3.3 Φορολογικά Κίνητρα

- (i) Για τα έτη 2020 και 2021 εισηγούμαστε την αναστολή των τελών διανυκτέρευσης και μείωση του ΦΠΑ από 9% στο 0%. Από αυτές τις εξοικονομήσεις θα επωφεληθούν οι τουρίστες στην τιμή του τουριστικού τους πακέτου, εστιατόρια κλπ.
- (ii) Η αεροπορική συνδεσιμότητα είναι κλειδί για την οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου. Θερούμε ύψιστη προτεραιότητα την προσέγγιση σημαντικών αεροπορικών εταιρειών από το ίδιο το Κράτος για τη διασφάλιση βασικών δρομολογίων από σημαντικές αγορές/χώρες. Με στόχο να βοηθηθούν οι αεροπορικές εταιρείες ούτως ώστε να διατηρήσουν το πτητικό τους πρόγραμμα, εισηγούμαστε τη μείωση στα τέλη των αεροδρομίων.
- (iii) Για διασφάλιση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων ενοικιάσεως αυτοκινήτων και για τα έτη 2020 & 2021 εισηγούμαστε τα πιο κάτω:
 - Μείωση του ΦΠΑ από 19% στο 9%
 - Σχέδια Ανανέωσης Στόλου / Νέες Επενδύσεις μέσω επιταχυνόμενων κεφαλαιουχικών & επενδυτικών εκπτώσεων
 - Αναγνώριση δικαιώματος επιστροφής ΦΠΑ για ενοικιάσεις επιβατικών αυτοκινήτων σε πελάτες εγγεγραμμένους στο ΦΠΑ.
- (iv) Φορολογικά κίνητρα για κεφαλαιουχικές δαπάνες (π.χ επιταχυνόμενη απόσβεση)

3.4 Οικονομικά Κίνητρα

- (i) Για μείωση των λειτουργικών εξόδων των τουριστικών επιχειρήσεων να χρεώνονται με βάση το βιομηχανικό ρεύμα – ΑΗΚ.

- (ii) Για καλύτερη αξιοπιστία της Κύπρου έναντι των tour operators, η Κυβέρνηση να εγγυηθεί τις προκαταβολές που έδωσαν οι tour operators και να χρησιμοποιηθούν το 2020 και το 2021.
- (iii) Για αναβάθμιση του υφιστάμενου τουριστικού προϊόντος με στόχο την προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια για εξασφάλιση Ευρωπαϊκών κονδυλίων μέσω διαρθρωτικών ή/και άλλων ταμείων για επιχορήγηση ουσιαστικών ανακαινίσεων τουριστικών μονάδων.
- (iv) Στις περιπτώσεις επιχειρήσεων που διαθέτουν πέραν της 1 μονάδας, τα διάφορα σχέδια επιχορήγησης του Υπουργείου Εργασίας να επιτρέπουν την λειτουργία λιγότερων μονάδων ανάλογα με τον κύκλο εργασιών (π.χ εάν μια εταιρεία έχει 3 ξενοδοχειακές μονάδες να μπορεί να ανοίξει τη 1 από τις 3). Αυτό θα έχει ως αντίκτυπο και την απασχόληση τουλάχιστον μέρους των εργαζομένων κατά μείωση των λειτουργικών εξόδων.
- (v) Με στόχο τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων να παραμείνουν σε λειτουργία και μετά τη λήξη των διαταγμάτων και για να αποφευχθούν απολύσεις, γίνεται εισήγηση η κάθε τουριστική επιχείρηση (ξενοδοχείο, εστιατόριο κλπ) να έχει τη δυνατότητα να καλεί ανά μέρα στην εργασία όσους εργαζόμενους χρειάζεται (π.χ Πέμπτη και Σάββατο την μία εβδομάδα, Τρίτη την επόμενη εβδομάδα). Ο Εργοδότης θα πληρώνει τον ανάλογο μισθό σε σχέση με τις μέρες παρουσίας του υπαλλήλου και για τις υπόλοιπες μέρες θα πληρώνει το κράτος (π.χ 60% του μισθού του ανάλογα με τις μέρες απουσίας). Δηλαδή να επιδοτείται/ενθαρρύνεται η εργασία, αντί μόνο η απουσία του προσωπικού. Ως εκ τούτου εισηγούμαστε τη συνέχιση του σχεδίου επιδότησης των τουριστικών επιχειρήσεων μέχρι τον Απρίλιο 2021 για διατήρηση του προσωπικού τους (για τις μονάδες που θα παραμείνουν κλειστές).
- (vi) Για διατήρηση βιώσιμων επιχειρήσεων και αναφορικά με το προτεινόμενο σχέδιο δανείων με κρατική εγγύηση, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες της τουριστικής βιομηχανίας
- (vii) Για πιο αποτελεσματική / γρήγορη προώθηση και προβολή τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και μακροπρόθεσμο διάστημα θα πρέπει να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις στην ηλεκτρονική παρουσίαση και ανάδειξη των εμπειριών μέσω της διάθεσης κονδυλίων προς αυτό το σκοπό.

3.5 Εσωτερικός Τουρισμός

Εισηγούμεστε το σχεδιασμό και την υλοποίηση εντατικής εκστρατείας προσέλκυσης εσωτερικού τουρισμού (πχ μήνυμα «μένω Κύπρο» κτλ). Με στόχο να δοθεί η ευκαιρία στις τουριστικές επιχειρήσεις να λειτουργήσουν κατά το καλοκαίρι του 2020 εισηγούμεστε επίσης την προώθηση του κοινωνικού τουρισμού, μέσω παροχής κινήτρων (στόχευση σε οικογένειες και άτομα τρίτης ηλικίας για την περίοδο μέχρι το τέλος του χρόνου).

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

4. ΤΟΜΕΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ο τομέας των Υπηρεσιών αποτελεί από τη μια σημαντικό υποστηρικτικό τομέα για όλους τους άλλους τομείς της Οικονομίας και από την άλλη σημαντικό πόλο ανάπτυξης μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων στην Κύπρο και της διευκόλυνσης εταιρειών που επιθυμούν να δημιουργήσουν Κεντρικά Γραφεία (headquartering) στην Κύπρο.

Επομένως σημαντικά στοιχεία της εύρυθμης λειτουργίας του τομέα αποτελούν τα ακόλουθα:

4.1 Η ομαλή συνέχιση της λειτουργίας σημαντικών κυβερνητικών τμημάτων και η εξυπηρέτηση των επαγγελματιών του τομέα.

(i) Τμήμα Φορολογίας

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

Η συνέχιση της ομαλής λειτουργίας του και ειδικότερα η εκτέλεση των ακόλουθων ενεργειών, εάν είναι απαραίτητο, από απόσταση:

- Έκδοση πιστοποιητικών φορολογικής κατοικίας
- Εξετάσεις και έκδοση φορολογικών αποφάσεων
- Αποδοχή υποβολών φορολογικών δηλώσεων
- Επανεξέταση των δηλώσεων φορολογουμένων και έκδοση φορολογικών εκκαθαρίσεων
- Επανεξέταση και αποδοχή αναδιοργανώσεων, συγχωνεύσεων κ.λπ.
- Η πρόσφατη ακύρωση του διορισμού του παρόντος Επιτρόπου του ΤΦ, δεν πρέπει να καθυστερήσει το ζήτημα των νέων φορολογικών αποφάσεων.
- Ηλεκτρονική πληρωμή ΦΠΑ (π.χ. μέσω JCC).

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

- Ηλεκτρονική, υποβολή, σφράγιση συμβολαίων για σκοπούς τέλους χαρτοσήμου και ηλεκτρονική πληρωμή του τέλους.
- Ηλεκτρονική πληρωμή και φορολογιών για τις οποίες υπάρχει τόκος ή άλλα πρόστιμα.
- Παροχή πλείστων υπηρεσιών με ψηφιακά μέσα

(ii) Τμήμα Εφόρου Εταιρειών

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

Ένας αριθμός εταιρικών ενεργειών όπως η κατάθεση εκθέσεων και αλλαγών μπορεί να γίνει ηλεκτρονικά χάρη στην ψηφιοποίηση πολλών λειτουργιών στο γραφείο του Εφόρου.

Οι ακόλουθες ενέργειες απαιτούν ακόμη ενέργειες λειτουργιών μετά την ηλεκτρονική τους υποβολή, επομένως χρειάζεται ταχύτητα στις διαδικασίες και η διάθεση του απαιτούμενου προσωπικού:

- Εγγραφή νέων εταιρειών
- Επεξεργασία αλλαγών εταιρικής νομικής κατάστασης, π.χ. αλλαγή γραφείων, μετόχων, εγγεγραμμένου γραφείου, τροποποιήσεις στο ιδρυτικό έγγραφο και στα καταστατικά κ.λπ., μετά από ηλεκτρονικές υποβολές.
- Αποδοχή σαρωμένων οικονομικών καταστάσεων για σκοπούς αρχειοθέτησης.

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

- Εκτέλεση όλων των εταιρικών ενεργειών μέσω ηλεκτρονικής υποβολής και πληρωμής.

4.2 Δικαστήρια

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

(i) Ανεξάρτητα από την απόφαση για πλήρες κλείσιμο δικαστηρίων έως τις 30 Απριλίου 2020, είναι σημαντικό για τα δικαστήρια της Κύπρου να παρακολουθούν επείγοντα εταιρικά ζητήματα κατ' εξαίρεση, όπως τα ακόλουθα:

- Έγκριση μείωσης κεφαλαίου, όταν όλοι οι μέτοχοι και οι πιστωτές συναινούν
- Επανεξέταση και έγκριση διασυννοριακών ή τοπικών συγχωνεύσεων ή αναδιοργανώσεων
- Οποιοδήποτε άλλο σημαντικό και επείγον εταιρικό ζήτημα που απαιτεί δικαστική δράση.
- Οι παραπάνω δικαστικές αγωγές συνήθως απαιτούν κυρίως τη διαθεσιμότητα ενός δικαστή χωρίς την ανάγκη συμμετοχής στο

δικαστήριο, επομένως μπορούν να τηρηθούν οι αρχές της απαιτούμενης κοινωνικής απόστασης (social distancing).

Σύμφωνα με την ισχύουσα πρακτική, τα δικαστήρια έχουν την εξουσία να εξετάζουν υποθέσεις σε επείγουσες ή εξαιρετικές περιστάσεις με σύντομη ειδοποίηση.

Εάν είναι απαραίτητο, μπορεί να υποβληθεί κοινή πρόταση από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και το Δικηγορικό Σύλλογο στο Ανώτατο Δικαστήριο ότι οι αιτήσεις Εταιρειών (σε θέματα ρουτίνας και/ή επίμαχες υποθέσεις) αντιμετωπίζονται ως επείγουσες υπό εξαιρετικές περιστάσεις και ότι τα δικαστήρια τις εξετάζουν σε σύντομο χρονικό διάστημα.

- (ii) Σε υποθέσεις αστικής φύσεως (όταν δεν απαιτείται η παρουσία μαρτύρων), μπορούν να υποβάλλονται ηλεκτρονικά οι αγορεύσεις δικηγόρων και/ ή άλλα έγγραφα και να εξετάζονται/ τυγχάνουν εκδίκασης.
- (iii) Θα πρέπει να εξετασθεί η ψηφιοποίηση της λειτουργίας του Πρωτοκολλητή, εφόσον για πολλά θέματα απλώς επιβεβαιώνεται η ταυτότητα του προσώπου και χαρτοσημαίνεται το σχετικό έγγραφο

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

Επίλυση του σοβαρού θέματος των καθυστερήσεων στην απονομή δικαιοσύνης και της ψηφιοποίησης των εργασιών των δικαστηρίων.

4.3 Ηλεκτρονική Υπογραφή και Ηλεκτρονική Ταυτότητα

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- Να επιταχυνθεί η ολοκλήρωση της σχετικής πλατφόρμας για τις ηλεκτρονικές υπογραφές και η εφαρμογή τους σε συναλλαγές με το κράτος αλλά και στον ιδιωτικό τομέα.
- Ο δημόσιος και ο ιδιωτικός τομέας πρέπει να προχωρήσουν με την έγκριση και την εφαρμογή των κανονισμών της ΕΕ και της εγχώριας νομοθεσίας σχετικά με τις ηλεκτρονικές υπογραφές σε έγγραφα.

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

Η σε εξέλιξη διαδικασία διαβούλευσης για την εισαγωγή του νομικού πλαισίου για την ηλεκτρονική ταυτότητα να επιταχυνθεί ενώ σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να καθυστερήσει την εφαρμογή των διατάξεων του

υφιστάμενου νομικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές υπογραφές, δεδομένου ότι φαίνεται ότι το νομικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές είναι πλήρες.

4.4 Προώθηση εκκρεμουσών νομοθεσιών για παροχή εργαλείων Προσέλκυσης διεθνών εταιρειών και επενδύσεων στον τομέα των επαγγελματικών οργανώσεων

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- Μια σειρά από νομοθεσίες που αφορούν νέα επενδυτικά ή νομικά εργαλεία που μπορούν να επεκτείνουν τις υπηρεσίες που προσφέρει η Κύπρος εκκρεμούν για πολύ χρόνο και είναι απαραίτητο να προωθηθούν για ψήφιση τάχιστα. Τέτοιες νομοθεσίες περιλαμβάνουν:
- foundations, cell companies, fund administration law και mini-fund manager. Ο κατάλογος δεν είναι διεξοδικός.
- Επιτάχυνση των διαδικασιών για απόκτηση άδειας εργασίας για executives εταιρειών που δημιουργούν γραφεία στην Κύπρο (σήμερα η διαδικασία είναι η ίδια όπως οι οικιακές βοηθοί).

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

- Φορολογικά κίνητρα για εταιρείες που ενδιαφέρονται για δημιουργία headquartering
- Φορολογικά κίνητρα για επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού (sports/ wellness/ health) και απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης τέτοιων επενδύσεων

4.5 Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- (i) Η ΕΚΚ θα παραμείνει λειτουργική και θα συνεχίσει να εξετάζει τις αιτήσεις των κεφαλαίων, RAIFS, εταιρειών επενδύσεων και άλλες ρυθμιζόμενες οντότητες προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία της πολλά υποσχόμενης βιομηχανίας κεφαλαίων (funds).
- (ii) Ακόμα και σε περίπτωση πλήρους αναστολής (total lockdown), το Διοικητικό Συμβούλιο της CySEC θα πρέπει να μπορεί να συνεχίζει να συνεδριάζει μέσω τηλεδιάσκεψης και να εξετάζει αιτήσεις για έγκριση νέων ρυθμιζόμενων οντοτήτων ή εγγραφή σε περίπτωση RAIF,

καθώς και άλλων θεμάτων που είναι ζωτικής σημασίας για τη συνέχιση της λειτουργίας τους.

- (iii) Η ΕΚΚ θα μπορεί να πραγματοποιεί συνεντεύξεις και συναντήσεις με πελάτες μέσω τηλεδιάσκεψης
- (iv) Εναλλακτικοί τρόποι διεξαγωγής επιτόπιων επιθεωρήσεων που απαιτούνται πριν από την τελική έγκριση για ορισμένες ρυθμιζόμενες οντότητες, π.χ. μέσω συνεδριάσεων εικονικής επιθεώρησης.

4.6 Εκπαίδευση

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- Δημιουργία θεσμικού οργάνου προώθησης της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης
- Παροχή κινήτρων σε Κύπριους φοιτητές που τώρα φοιτούν στο εξωτερικό, να εγγραφούν σε Κυπριακά Πανεπιστήμια.

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

(i) Διοργάνωση ειδικών αποστολών για προσέλκυση φοιτητών Άνοιγμα νέων αγορών για προσέλκυση φοιτητών. Τα πανεπιστήμια θα χρειαστούν ρευστότητα για ενίσχυση της ηλεκτρονικής μάθησης.

(ii) Υιοθέτηση/εφαρμογή των εισηγήσεων (2019) του Συνδέσμου

(iii) Να επιτρέπεται σε φοιτητές από τρίτες χώρες σε κυπριακά πανεπιστήμια, με σπουδές στους τομείς της πληροφορικής και της τεχνολογίας αλλά και άλλων τομέων που κρίνονται σημαντικοί από το Κράτος, να αποκτούν άδεια εργασίας στην Κύπρο για καθορισμένο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

4.7 Υγεία

(α) Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- Θωράκιση τομέα υγείας, ενίσχυση των υποδομών ICUs κλπ.
- Πολεοδομικές ρυθμίσεις και φορολογικά κίνητρα για επεκτάσεις αναβαθμίσεις υφιστάμενων νοσηλευτηρίων και δημιουργία νέων.

(β) Μεσοπρόθεσμα μέτρα

Παροχή χορηγιών και δανείων με ευνοϊκούς όρους σε ΜΜΕ και Start-ups για επιχειρηματικές δραστηριότητες που μπορούν να υποβοηθήσουν και να θωρακίσουν τον τομέα της Υγείας π.χ. Παραγωγή Μέσων Ατομικής Προστασίας στην Κύπρο, Παραγωγή Test Kits και άλλου ιατρο-τεχνολογικού εξοπλισμού στην Κύπρο.

4.8 Κατάρτιση ΑνΑΔ

- (i) Να δοθεί έμφαση στα σχέδια της ΑνΑΔ για Στελέχωση των Επιχειρήσεων με Αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Κατάρτιση Μακροχρόνια Ανέργων σε Επιχειρήσεις και άλλους Οργανισμούς κ.ά.. Να αξιοποιηθεί το ΣΕΠ (Σύστημα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού) – να δίνονται κίνητρα στις επιχειρήσεις που εργοδοτούν άτομα για εφαρμογή του ΣΕΠ.
- (ii) Αναφορικά με τα μονοεπιχειρησιακά προγράμματα κατάρτισης και λόγω της ξαφνικής διακοπής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, πολλές επιχειρήσεις δεν θα έχουν την ευχέρεια να πληρώσουν τιμολόγια που εκδόθηκαν πριν το lockdown. Ο κίνδυνος είναι να χάσουν τα ΚΕΚ / Σύμβουλοι / Εκπαιδευτές την αμοιβή τους όταν η περίοδος των 9 μηνών για υποβολή της Αίτησης Καταβολή Χορηγήματος θα εκπνέει. Εισήγηση, να αλλάξει προσωρινά ο κανονισμός όπως η επιχείρηση να πληρώνει το κόστος εκπαίδευσης. Να δημιουργηθεί έντυπο Υπεύθυνη Δήλωση Επιχείρησης που να εξουσιοδοτεί την καταβολή χορηγήματος απευθείας στο ΚΕΚ / Σύμβουλο / Εκπαιδευτή και σε περίπτωση που είναι μικρότερο της αξίας του τιμολογίου να επιβαρύνει τον εκδότη.
- (iii) Επιπρόσθετα εισηγούμαστε τη δημιουργία πλατφόρμας ηλεκτρονικής διαχείρισης των προγραμμάτων της ΑνΑΔ για βελτίωση του χρόνου ανταπόκρισης και της παραγωγικότητας. Γρήγορη εξέταση των

αιτήσεων, αποφυγή διπλοεγγραφής των πληροφοριών, δημιουργία εκθέσεων από επιχειρήσεις και εκπαιδευτές / ΚΕΚ.

- (iv) Τέλος προτείνουμε την υποστήριξη των επιχειρήσεων με σκοπό την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος διαχείρισης γνώσης εντός του οργανισμού, σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές.

4.9 Σχέδια Χορηγιών

- (i) Σχέδια Χορηγιών για δημιουργία σχεδίου ανάπτυξης του συστήματος λειτουργίας των μικρών επιχειρήσεων που συνήθως δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα ή δεν πληρούν όλα τα απαιτούμενα κριτήρια για να ενταχθούν σε σχέδια όπως το σχέδιο «Ψηφιακή Αναβάθμιση». Οι Σύμβουλοι θα βοηθούν στον επανασχεδιασμό του συστήματος λειτουργίας σε συνάρτηση τεχνολογιών χαμηλού κόστους. Το σχέδιο να χρηματοδοτεί το 70% της συνολικής δαπάνης η οποία να καλύπτει μεταξύ άλλων και τις υπηρεσίες του συμβούλου. Μέγιστο όριο επιλέξιμων δαπανών €10.000
- (ii) Εισαγωγή σχεδίου προσέλκυσης έμπειρου επιστημονικού προσωπικού στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε κλάδους αιχμής όπως - Τεχνικής Νοημοσύνης, Ανάλυσης Δεδομένων (Data Analytics), Ψηφιακής Αναβάθμισης, Ηλεκτρονικού Εμπορίου, κ.α.. Το κράτος να καλύπτει ένα σημαντικό μέρος για τα πρώτα δύο χρόνια με υποχρέωση να διατηρήσει το προσωπικό για τα επόμενα δύο χρόνια η επιχείρηση
- (iii) Προκήρυξη του σχεδίου για τις συστάδες επιχειρήσεων. Πολλές επιχειρήσεις στην προσπάθεια να μειώσουν κόστη θα πρέπει να συνεργαστούν με όμοιες ή άλλες επιχειρήσεις με ένα κοινό σκοπό την προσφορά γκάμας υπηρεσιών που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να προσφέρουν από μόνες τους. Παραδείγματα από τους Τομείς του Τουρισμού (Ιατρικός Τουρισμός – Medical Tourism Clusters)

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΕΜΠΟΡΙΟ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

5. ΤΟΜΕΑΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

5.1 Τόνωση Ρευστότητας Εταιρειών

- Επίσπευση της παραχώρησης Κρατικών Εγγυήσεων για Δανειοδότηση Επιχειρήσεων

5.2 Στήριξη των Εταιρειών Προμηθευτών που δεν εμπίπτουν στα Σχέδια της Κυβέρνησης για μερική και ολική στήριξη επιδότησης των εργαζομένων τους.

- Όσες εταιρείες δεν δικαιούνται με τα παρόντα σχέδια επιχορήγηση και μπορούν να αποδείξουν μείωση πέραν του 25% να μπορούν να ενταχθούν στα σχέδια.
- Θα πρέπει να βοηθηθούν οι εταιρείες που μεγάλο μέρος των δραστηριοτήτων τους ασχολείται με το HORECA, να εντάξουν μέρος του προσωπικού τους στα σχέδια.

5.3 Σταδιακή Λειτουργία της αγοράς:

Πρόταση για να ανοίξουν τα μεγάλα Showroom (έπιπλα, αυτοκίνητα, ηλεκτρικά είδη, DIY, Εξαρτήματα, Μηχανήματα κ.α) με συγκεκριμένο αριθμό επισκεπτών ανά τετραγωνικό και με μέτρα ασφάλειας (προστατευτική μάσκα, γάντια κλπ).

5.4 Θέμα ΚΑΠ για ακάλυπτες επιταγές:

Επαναλειτουργία του ΚΑΠ για ενημέρωση για τις επιστρεφόμενες επιταγές

5.5 Επέκταση Νομοθεσίας ΦΠΑ 11B και για εισαγωγείς κουζινών που πωλούν σε Εργολήπτες:

Να τυγχάνουν της ίδιας μεταχείρισης όλες οι εταιρείες (κατασκευαστικές ή εισαγωγικές) που παρέχουν υπηρεσίες τοποθέτησης εντοιχισμένων επίπλων σε ότι αφορά το ΦΠΑ.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

6. ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

6.1 Νομοσχέδιο για Διευκόλυνση των Επενδύσεων του 2019

Οι πιο κάτω επί μέρους πρόνοιες του Νομοσχεδίου θα πρέπει να τύχουν επαναξιολόγησης:

Άρθρο 6 (4)(γ)

Αίτηση για χαρακτηρισμό Έργου ως Στρατηγική Επένδυση Απαιτείται μεταξύ άλλων, «ανάλυση των πηγών χρηματοδότησης του Έργου εκ της οποίας να προκύπτει ότι ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%), είναι εξασφαλισμένο είτε από ίδια κεφάλαια είτε με τραπεζικές δεσμεύσεις είτε με άλλο τρόπο που ο υπεύθυνος Έργου κρίνει ως ικανοποιητικό».

Θεωρούμε υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να μπορούν να ικανοποιηθούν οι πιο πάνω προϋποθέσεις σ' αυτό το πρώτο στάδιο της διαδικασίας που χωρίς να έχει εξασφαλισθεί τουλάχιστον πολεοδομική άδεια για το έργο. Γίνεται εισήγηση όπως στη φάση αυτή να θεωρείται ικανοποιητικό στοιχείο επιστολή πρόθεσης από Τραπεζικό Ίδρυμα.

Άρθρο 14 (3)

«Οποιαδήποτε άδεια η οποία παραχωρείται από τις διοικητικές αρχές στον Επενδυτή που ενδιαφέρεται , δεν μεταβιβάζεται, εκτός εάν ληφθεί εκ των προτέρων η συγκατάθεση του Υπουργικού Συμβουλίου».

Επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με το Νόμο, το Διοικητικό Δίκαιο και αποφάσεις Δικαστηρίων οι Οικοδομικές Άδειες (Πολεοδομική και Οικοδομική) δεν είναι προσωποπαγείς αλλά πραγματοπαγείς, αφορούν δηλαδή και είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ακίνητη ιδιοκτησία στην οποία θα πραγματοποιηθεί η ανάπτυξη. Επιπρόσθετα η ύπαρξη της συγκεκριμένης πρόνοιας θα προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στην προσέλκυση στρατηγικών επενδυτών που να συμμετέχουν στις μεγάλες αναπτύξεις. Κατά συνέπεια γίνεται εισήγηση για απόσυρση του άρθρου 14(3).

Άρθρο 17 (16) και 18 (8)

Τα άρθρα αυτά δίνουν το δικαίωμα σε Δήμο που αποτελεί τοπική Πολεοδομική αρχή σε τοπική αρχή που αποτελεί οικοδομική αρχή να θέσουν όρους σε πολεοδομική άδεια ή άδειες οικοδομής αντίστοιχα που θα χορηγηθούν σε σχέση

με Στρατηγική Επένδυση. Οι όροι αυτοί θα πρέπει, υπό προϋποθέσεις, να περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στις εκδοθησόμενες άδειες.

Δεν υπάρχει κατ' αρχήν αντίρρηση όπως οι Δήμοι και οι Τοπικές Αρχές υποβάλλουν εισηγήσεις για όρους που θα τεθούν σε άδειες. Θα πρέπει όμως να διευκρινίζεται ότι οι όποιοι όροι επιβληθούν δεν θα ξεφεύγουν από τις πρόνοιες της αντίστοιχης νομοθεσίας (πολεοδομικούς και οικοδομικούς).

6.2 Επίλυση προβλημάτων και περιορισμών που αντιμετωπίζουν οι Αναπτύξεις Γκολφ καθώς και οι Ενοποιημένες Αναπτύξεις Μεγάλων και Σύνθετων Χρήσεων – Κεφάλαιο 9.6 της Δήλωσης Πολιτικής, για να γίνουν τα έργα αυτά πιο ελκυστικά και ανταγωνιστικά στους ξένους επενδυτές.